

13); «ventar: pigar, maurar, perxar», AFerrer Ginart (*Rond. de Men.*, 228). En fi hi ha extensions figurades comparables a *pegar una arrencada* etc.: «vaig creure que si *ventava* una crescudeta més --- els més grans prosadors no podrien de menys que cridar-me en el seu rengle», Ruyra (pròleg a *La Parada*, O. C., 303).

Ja n'hi ha un testimoni molt antic, que fa pensar que també hi contribuiria com a font semàntica la idea de *ventar el blat* i *eventar la cendra*/ll. EVENTARE: allà on el llatif de Votagine porta «ossa comburerunt --- et per agros *ventilaverunt*» el ms. B de les *VidesR* (ross., fi S. XIV) tradueix la *ventaren*, mentre que el ms. més antic (P) posa «los osses --- cremeren e-n ferren centra e *lanceren* per los camps» 189r2.

+*Venta* pall.: les *béntes* 'el boll que salta en passar el gra pel ventador' (Esterrí de Cardós, 1934). *Ventadissa*. *Ventador* [1507]: «v. per a ventar lo blat: ventilabrum», Busa-N.; en els Pirineus en unes bandes designa un estri, pall., per netejar el gra mitjançant el vent Esterrí de C., consistent abans en un garbell per netejar-lo a l'era (Farrera), avui 'torn de garbellar' (Tavascan), 1933-34; mentre que a l'E. és el nom d'un indret, una era o bé una plaça on s'havia fet batura (a Serrallonga, *el bantadò* és dins el cas del poble, 1959). *Ventadora*. *Ventim* mall. [S. XVIII, *DAG.*, *AlcM*] i terme de teixits (*DAG.*; *Rom.*, *BDC* IV); +*reventim* (*DAG.*); *ventimada*.

Ventall [Muntaner]: «--- vint que l'almirall / gales faça fer, leugeres com *ventalls*» (en el Sermó aprovençalat, § 272, v. 49, Casac. VIII, 9); «un *ventayl* de ploma de pahó» a. 1370 (MiretS., *TemplH*, 558), veg. la cita de 1437, JoMartorell, supra, i molta documentació antiga des del S. XIV *AlcM* i des de 1430 *DAG.*; «*ventall* pera ventar: flabrum, flabellum, ventilabrum», Busa-N.; «lo *ventall*: flabellum muscarium», OPou (*TbPu.*, 180); «pegar una *ventall* mall.: pegar una manotada», *DAG.*, *ventar ventai* (supra), Arx. Ll. Salvador, 187; quasi gramaticalitzat a Polleña: *ventai que*: «*ventay* que pega a una casa, queda destruïda» 'en pegar la desgràcia a una casa ---', «*ventay* que et pegaré, te'n recordarà», 'sí et pec, te'n recordaràs', «*ventay* que se posa a ploure, no se'n sap deixar» 'en posar-se a ploure ---' (*BDLC* XI, 45).

Ventall és, fins avui en dia, un mot d'ús general a les Illes, fins i tot per al vano femení; a Eivissa, «*ventay*: abanico», Pérez Cabrero; també encara en el Continent en alguna excèntrica i reduïda zona; a Calaceit encara l'anomenen *bentál*, però ja *abaniko* a Maella i Favara (Casac. 1923).

A la major part del Princ., ja no s'usa per designar el vano femení, però és d'ús general per al del foc i altres d'ús rústic, si bé a part del Pall. *bentál* no és sols el de ventar el foc, sinó també el vano femení (Tor de V. Ferrera, 1932), i s'hauria usat a Bna. mateix: «un --- soldat de paper pintat que hi havia en una botiga que venien *ventalls* y auques de redolins», EmVilanova (O. C. II, 202). A la capital i Horta val. *ventall* h. caigut en desús, desbancat pel castellanisme *palmito* J. G. M., *Acció*, 6-VII-1935). Però reprèn des del Ben. cadell-Mariola; parlant de la Marina: «la pa-

raulà *ventall* y atres moltes més, desconegudes en València, són per allí y en casi tota la província d'Alacant, usuals y corrents», MGadea, *T. del Xè* II, 153. I en proverbis: «A Totsants, amaga el *ventall*, y trau els gegants»: «vol dir aquest refrà, que al entrar l'hivern ---», id. (III, 127, cf. II, 110). A StPolM anomenen *bantáys* els tentacles de la llagosta i del llamàntol, 1929. *Ventallista* 'el qui confecciona vanos o ventalls' Lab.

Ventallet: «cascú portava en la mà un *ventallet* per senyar los 4 cantons del camp», JoMartorell (Ag. I, 241); «volent fèstar / sens del tot rompre, / yo só qui compre / alfarda, treça / --- stoig, ganivetes, / guants *ventallets*, / calces, tapins / ---», JRoig (*Spill*, 2170).

Ventalla 'part de l'elm etc.' (Belvitges); «Lançolot hac ya son elm e sa *venta*<l>la abatuda, e sí-s desarmà», Reixac (Q., 98.22, trad. *ventaille*); «lleuà-s la *ventalla* del elm, per cobrar alè e refrescar algun poc», *Curial*, 133 (=NCL. II, 59.7); eiv. «*ventaya*: visera, alero», PzCabr.; les meitats d'una porta i certs paravents arquitectònics: «los patriarques y profetes del Vell Testament, en les perspectives, de tot lo que era de fusta y escultura de les tribunes, dota de ses *ventalles*, així mateix perspectives en cada arc de la bòveda, pintats en elles los sants doctors de la Iglésia», B. de Maldà (*Excurs.*, 163); «IMPROPERI AL DEMAGOG ARISTUS, QUE PRESUMIA DE SAVI: Desdenyós demagog, perdonavides, / que amb els savis t'amides / --- / Semblaves un corinti, eixut i emfàtic / gustador aristocràtic / d'un estoïcisme nou, / ¿Qui ho havia de dir que rere ta *ventalla*, / hi hagués l'home de palla, / un capsigrany i prou?», Coromines (O. C., 1341).

Ventallada 'tapa d'un llibre de modes?': «la roba que vestia era triada a gust d'ella, tallada segons lo figurí qu'ella desencastava de les *ventallades*», Pons Mass. (*Colla del C.* VIII, 76). *Ventallar*; *aventallar*, -llat, -alló; *aventall*. *Ventaller*. *Ventalleta*. *Ventalló*. *Ventallum*. *Ventallola* [Belv.] 'vanitat', 'vàlvula hidràulica' [Lab.]: «Com si dins son cos s'obrissin comportes y *ventalletes*, rovellades per la inacció, li semblà que 'l fluit vital circulava més lleugerament per son organisme», MrnVayreda (*Sang Nova* v, § 11, 435); i en altra acc., dissimilat en *ventajola*: «com si no fos prou amoino --- brunyir les porres i altres objectes d'argent, encara el Sr. Rector havia tingut la *ventajola* de convidar dos amics seus rectors de l'entorn», Narcís Oller (*Vilaniu*, § 1, O. C., p. 4); amb la mateixa dissim., però amb l'altra acc., *Ventajola* ha esdevingut el nom d'un suburbi de Puigcerdà, segurament perquè per allà entren les aigües del riu Querol a alimentar l'estany de la vila. *Ventajol*.

Ventament [Lab.]. *Ventana*; *ventanal*. *Ventària*. *Ventarulla* 'vent tempestuós' Osona, que el *BDLC* recull a l'Esquirol (XII, 225); «unes bromes fosques y trencades, empengudes per una *ventarulla* rebenta que rebatia als balcons contínues espirals de pols ---», Genís Aguilar (*Julita*, p. 88). *Ventegada* 'ventada violenta' ross. i eiv.: «lo vent s'hi entema i, amb una bufada / llarga, violenta, enfuriada, / trenca en sec, des-